

Onsdagen den 2 maj

Kl. 16.00

§ 1 Om tillhandahållande av luftrenare som kostnadsfritt hjälpmedel för handikappade

Herr socialministern ASPLING erhöll ordet för att besvara herr Henmarks (fp) den 12 april framställda interpellation, nr 78, och anförde:

Herr talman! Herr Henmark har frågat mig om jag är beredd medverka till att luftrenare snabbt inordnas bland de hjälpmedel till vilka statsbidrag utgår enligt kungörelsen (1968:238) om statsbidrag till vissa hjälpmedel för handikappade.

Kungl. Maj:t har uppdragit åt hjälpmedelsgruppen att i anslutning till pågående utredningsarbete beträffande hjälpmedel för handikappade närmare pröva frågan om dels bestämningen av begreppet hjälpmedel enligt hjälpmedelskungörelsen, dels avgränsningen av dessa hjälpmedel gentemot sådana hjälpmedel som har till ändamål att tillgodose ett sjukvårdsbehov. Frågan huruvida ett sådant hjälpmedel som luftrenare för personer med allergi skall föras upp på förteckningen över de hjälpmedel för vilka statsbidrag utgår är beroende av den prövning som hjälpmedelsgruppen enligt detta uppdrag nu håller på med.

Riksdagen har i april i år med hänvisning till hjälpmedelsgruppens utredningsarbete avslagit en motion med samma syfte som herr Henmarks förevarande fråga. Jag är för min del inte heller beredd att föregripa hjälpmedelsgruppens prövning av frågan.

Herr HENMARK (fp):

Herr talman! Det svar som jag erhållit och för vilket jag naturligtvis tackar är verkligen så negativt som det kan vara. Jag är fullt medveten om riksdagens beslut att inte agera, men det beslutet rörde, som det synes mig, helt procedurfrågan — man ville inte gripa in i en utredning och i ett kommittéarbete som pågick.

Jag kan emellertid inte tänka mig att socialministern är riktigt i samma läge. Utredningen ligger dock under socialdepartementet, och ämbetsverket likaså. Jag kan inte inse att det skulle behöva anses som opåkallat att man där griper in för att påskynda ett visst ärende, med hänsyn till de lättnader i mänskligt lidande som kan vinnas. Jag tycker för min del att det på något sätt vittnar om cynism att ett ärende, som berör ett sådant mänskligt lidande, som det här är fråga om, av sådana skäl skall behöva fördröjas dag efter dag, månad efter månad, ja kanske år efter år. Man kan ju fråga sig: Varför skall ärendet fördröjas? Behövs det mera prov?

Jag har i samband med att jag har ställt denna interpellation fått mig meddelat att det har gjorts prov. Vid Akademiska sjukhuset i Uppsala har två läkare, Dreborg och Kollberg, gjort prov med ifrågavarande luftrenare. De säger i en uppsats i Allergia nr 1:1970: "Luftrenaren kan

Onsdagen den

2 maj 1973

Om tillhandahållande av luftrenare som kostnadsfritt hjälpmedel för handikappade

Onsdagen den
2 maj 1973

Om tillhandahållande av luftrenare som kostnadsfritt hjälpmedel för handikappade

naturligtvis inte helt eliminera astmabesvären, men, rätt använd, kan den vara en god hjälp.”

Prov har också utförts vid Falu lasarett och vid Högbo sjukhus, som är anslutet till lasarettet. I en rapport, som är undertecknad av överläkare Ragnar Thune och biträdande överläkare Ingemar Wigelius, sägs bl. a.: ”Även om man icke kan bortse från en psykologisk effekt i samband med behandlingen torde kunna konstateras att en snabb och i vissa fall varaktig förbättring skett hos de behandlade patienterna, vilken effekt måste tillskrivas den genom filtret sänkta partikelhalten i rumsluften.”

Det har också skett prov vid Linköpings regionsjukhus, barnmedicinska kliniken. Man har prövat apparaten på barn som har astma. I en sammanfattning skriver man: ”Sternal-filtrerad luft har visat sig hos dessa barn ge delvis betydande förbättringar och dessutom har vissa utredningsmässiga vinster kunnat göras. Apparaturen ställer sig för enskilda personer tämligen dyrbar men kräver ett minimum av underhåll. Förmånligt vore om landstingens hemsjukvårdsbyråer inköpte apparater för utlåning i samråd med behandlande läkare.”

Det har också sagts mig att Linköpings regionsjukhus har inköpt ett antal apparater av ifrågavarande slag för utlåning. De har inköpts för fondmedel, som egentligen varit avsedda för frisångar. Sådana är ju mindre aktuella nu för tiden, och därför har man kunnat använda medlen för detta ändamål.

Jag har närmast fått denna fråga aktualiserad genom kontakt med astmasjuka, framför allt med en person som jag känner sedan lång tid tillbaka och som har upplevt ett ohyggligt lidande. Ofta har hon på nätterna fått resa till sjukhus, då andnöden satt in. Denna sjukdom har varit både psykologiskt deprimerande och somatiskt nedbrytande för henne. Hon hade sådana ekonomiska förhållanden att hon, när hon fick reda på att en sådan möjlighet fanns, kunde inköpa ifrågavarande apparat, och det gjorde hon också. Hon sade efter att ha använt den något över ett år, att den har varit till utomordentlig hjälp för henne. Hon greps av medlidande med alla de fattiga som inte kan lägga ut 1 500 kronor för att inköpa en apparat eller – om man skall ha den större modellen – en något högre summa. Hon ställde frågan: Kan inte samhället hjälpa till i detta fall, så att man inte skall vara beroende av ekonomin för att få den utomordentliga lättnad som en sådan här apparat kan ge? Det är sålunda de fattiga som får lida och även barnen, om de inte har möjlighet att skaffa sig apparaten själva.

Jag tycker att denna fråga ur rent statsekonomisk synpunkt inte kan vara så betydelsefull. Jag vet inte hur många personer det gäller, men jag har hört antalet 20 000 nämnas i detta sammanhang. Jag vet i alla fall att ungefär 2 000 apparater av ifrågavarande typ nu är i gång. Mot denna bakgrund tycker jag att man borde kunna påskynda behandlingen av ärendet.

Jag är säker, herr socialminister, på att många kommer att uppleva det skriftliga svar som jag fått i dag på min interpellation som en besvikelse. I det län som jag representerar är det många som av någon anledning har fått denna fråga aktualiserad. Den har framförts i olika sammanhang, inte minst av ungdomar som tillhör socialministerns eget parti. Från dessa

begärdes för någon vecka sedan att landstinget skulle inköpa apparater och ställa till de sjukas förfogande. Jag tycker att det vore rimligt att de ginge in bland de statsbidragsberättigade hjälpmedlen.

Herr socialministern ASPLING:

Herr talman! Som jag nämnde i mitt svar är jag inte beredd att ta någon annan ställning till herr Henmarks fråga än vad riksdagen gjorde då den för en månad sedan avslog en motion med samma syfte. Det är väl inte obekant för herr Henmark att man, om det pågår en utredning vars uppgift är att seriöst pröva frågor av exempelvis detta slag, helt naturligt vill invänta utredningens förslag och synpunkter innan man tar någon definitiv ställning.

Jag skall väl inte, herr talman, förlänga debatten, men det finns kanske ytterligare ett par kommentarer att göra. Frågan är kanhända inte fullt så enkel som herr Henmark tycks anse när han önskar att lufttrenarna nu omedelbart skall föras upp på hjälpmedelsförteckningen. Jag vet att det finns sakkunskap på detta område som anser att det behövs ett säkrare vetenskapligt underlag för att bedöma ifrågavarande lufttrenares värde i de enskilda fallen. Man vet heller inte tillräckligt om de olika typerna av lufttrenare och deras effekt. Det finns med andra ord en rad frågor som behöver få sitt svar, och utredningen har till uppgift att ingående pröva dessa spörsmål. Ställningstagandet till de här frågorna får bli beroende av vilka slutsatser utredningen kommer till. Det är vad jag vill säga herr Henmark i dag.

Vi brukar ju inte ta upp de enskilda fallen till diskussion i riksdagen, men det är givet att massor av människor på många olika områden möter problem och bekymmer. Vi har så långt som möjligt – inte minst genom insatserna på handikappområdet – sökt lösa de frågorna. Jag skall inte ta upp frågan om hjälpmedelssidan här, men herr Henmark är säkerligen väl medveten om att det är ett område där vi har haft en utomordentligt snabb utveckling, som utan tvivel varit av stor betydelse för just de handikappade.

När vi får utredningens resultat, herr Henmark, får vi tillfälle att pröva frågan. Då har vi ett underlag för ett ställningstagande.

Herr HENMARK (fp):

Herr talman! Jag är fullt benägen att ge socialministern en ros för det som gjorts för de handikappade; jag vill ingalunda förneka det positiva som har skett. Dock är jag litet tveksam inför det här fallet. Prov har ändå pågått sedan 1969 – det är fyra år nu – och de resultat som har redovisats av riksdagens upplysningstjänst, och som jag förmodar är fullt objektiva, har samtliga varit positiva.

Jag vet också att det tidigare har funnits lufttrenare av andra typer, som inte haft samma effekt som den här redovisade. Den har en ganska kraftig effekt – jag tror att den tar ungefär 98,4 procent av alla de partiklar som kan redovisas inom ett luftlager. Det har sålunda rent praktiskt visat sig att den har varit utomordentligt underlättande för de astmasjuka.

Vad jag bör kunna säga utan att det behöver anses vara känslösamt är,

Nr 77

Onsdagen den
2 maj 1973

Om tillhandahållande av lufttrenare som kostnadsfritt hjälpmedel för handikappade

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

att för en människa som lider så som en astmasjuk gör kan man inte vara tillräckligt snabb med att ge de lättnader som är möjliga. Jag är övertygad om att detta är en lättnad, som är möjlig och borde kunna komma snabbt.

Jag vet inte – och det kanske inte socialministern själv gör – hur länge den här hjälpmedelskommittén skall arbeta med sina prov eller vilka prov som i dag pågår. Det skulle ha varit intressant att få en redogörelse för om det pågår några av kommittén anbefallda prov som kan avslutas inom rimlig tid.

I övrigt skulle jag vilja sluta med att uttala den ärliga önskan att detta ärende påskyndas.

Överläggningen var härmed slutad.

§ 2 Om åtgärder för att underlätta adoption av utländska barn

Statsrådet fru ODIHNOFF erhöll ordet för att besvara herr *Henmarks* (fp) den 11 april framställda interpellation, nr 76, till herr socialministern, och anförde:

Herr talman! Herr Henmark har frågat socialministern om han är beredd att medverka till att underlätta för enskilda familjer att adoptera utländska barn. Frågan har överlämnats till mig för besvarande.

Som interpellanten påpekar har lagstiftningen successivt ändrats så att adoptivbarn alltmer kommit att jämföras med biologiska barn. Familjer med adoptivbarn har härigenom redan nu i väsentliga avseenden fått del av samhällets serviceåtgärder och sociala förmåner på samma villkor som andra barnfamiljer. Ett nytt, viktigt steg i denna riktning kommer att tas i samband med det förslag om en föräldraförsäkring som för närvarande föreligger för behandling av riksdagen. Enligt gällande regler har adoptivföräldrar inte rätt till de förmåner som moderskapsförsäkringen ger biologiska mödrar. I propositionen 1973:47 om förbättrade familjeförmåner inom den allmänna försäkringen föreslås emellertid i denna del att adoptivföräldrar – liksom även fosterföräldrar – får rätt till föräldrapenning från den dag de får barnet i sin vård och fram till dess barnet är i den åldern att föräldrapenning senast upphör att utgå till biologiska föräldrar, dvs. intill den 240:e dagen efter barnets födelse. Detta innebär att foster- och adoptivföräldrar jämföras med biologiska föräldrar i fråga om skydd mot inkomstbortfall under den period i samband med och efter barnets födelse som föräldraförsäkringen täcker. Reglerna om anställningstrygghet utvidgas i samband härmed till att även omfatta adoptiv- och fosterföräldrar i denna situation. Utöver att adoptivföräldrar på detta sätt jämföras med biologiska föräldrar föreslås i propositionen ett särskilt stöd till adoptivföräldrar som får barn som är över åtta månader men under tio år. Detta stöd, som i propositionen föreslås utgå i form av föräldrapenning under 20 dagar, syftar till att i någon mån underlätta barnets anpassning till den nya miljön.

Vid sidan av dessa aktuella förbättringar av det ekonomiska stödet till familjer med adoptivbarn vill jag också erinra om att socialstyrelsen har i

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

uppgift att vidta vissa åtgärder för att underlätta adoption av utländska barn i Sverige. Kungl. Maj:t har således föreskrivit att socialstyrelsen bl. a. skall samla information om de möjligheter som finns till sådan adoption, förmedla information till myndigheter och allmänheten i dessa frågor, delta i utarbetandet av råd och anvisningar m. m. i adoptionsfrågor samt utbyta erfarenheter med myndigheter, institutioner och personer i andra länder. En rådgivande nämnd för hithörande frågor har också knutits till socialstyrelsen. Inom styrelsen utarbetas för närvarande på detta område förslag till råd och anvisningar till barnavårdsnämnderna samt en informationfolder som är avsedd för allmänheten.

Herr HENMARK (fp):

Herr talman! Det svar som statsrådet Odhnoff gett, och för vilket jag tackar, redovisar självfallet på ett korrekt sätt gällande bestämmelser. Dem var jag väl fullt medveten om, ävensom vad proposition nr 47 innehöll. Avsikten med interpellationen var närmast att få veta hurvida statsrådet är benägen att utöver de frågor det nu gäller arbeta vidare på att underlätta möjligheterna för föräldrar som önskar adoptivbarn att få denna sin önskan uppfylld.

Det är på två punkter som jag här skulle vilja ställa frågor. Jag talar givetvis i första hand om adoption av utländska barn - det är ju det vanligaste. Det är inte lätt att få ett svenskt adoptivbarn i dag. Däremot har det ju under de senaste åren varit ganska vanligt att man har kunnat adoptera utländska barn.

Enligt proposition nr 47 kan föräldrapenning utgå till högst 240:e dagen från barnets födelse. Vid adoption av ett utländskt barn är kanske egentligen dagen för barnets födelse av mindre intresse än den dag då föräldrarna får vården om barnet. Den dagen kan inträffa när barnet är två månader - måhända i bästa fall -, när det är sexmånader, sju månader eller äldre. Om barnet, då det överförs till adoptivhemmets vård, är exempelvis sju månader kan adoptivföräldrarna få åtnjuta föräldrapenning i högst 30 dagar. Om det är äldre så blir det ingen föräldrapenning alls. Är barnet mellan åtta och tio månader blir det, tror jag, 20 dagar som de kan få föräldrapenning för att ta emot barnet.

Det har nu sagts mig - och jag tror att det är så - att barn som kommer från en så helt främmande miljö säkert är lika mycket beroende av en anpassningstid som ett nyfött barn. Är de upp emot åtta månader har de kanske lärt sig att jollra fram några ord, men det är på ett annat språk. Jag vet inte hur tidigt de lär sig att tala, men vissa begrepp har de i alla fall -- det vet jag.

Miljön är också en helt annan för dessa barn och kanske även klimatet. De skall anpassa sig till allt detta.

Jag tror att om några barn behöver ha en särskild personlig omvårdnad under de första sex månaderna, så är det barn som kommer från ett främmande land. Därför tycker jag att detta tal om att föräldrapenning skall utgå längst intill den 240:e dagen efter barnets födelse knappast är relevant i förhållande till det verkliga behovet. Föräldrapenning skulle behöva utgå under sex månader räknat från dagen för övertagandet av vården.

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

Det var den saken. Sedan är det en sak till som är av stor betydelse för en familj som vill adoptera, och det är kostnaden. Vi vet att penningaffärer i samband med adoption inte får förekomma. Om det är så att man erbjuder sig att betala eller om det ges någon ersättning från den avlämnande till den övertagande vårdaren, så är det ett hinder för att adoption över huvud taget skall äga rum. Men i nuvarande läge är det för ett par som önskar adoptera ett utländskt barn verkligen en ekonomisk historia om de skall kunna göra detta. Jag har fått, tror jag, mycket sakkunniga uppgifter om att beloppen kan sträcka sig upp till 7 000 eller 8 000 kronor - i bästa fall rör det sig kanske om 3 000 - 4 000 kronor. Alla har ju inte möjligheter att komma ut med så mycket pengar, och därför är frågan huruvida man inte på något sätt skulle kunna underlätta för personer som önskar men icke själva kan få barn av en eller annan anledning att skaffa sig ett adoptivbarn utan denna stora ekonomiska insats.

Det är en person som har skrivit till mig i det här ärendet och velat påpeka att om en kvinna får ett barn här i Sverige, så sker det ingalunda utan kostnad för samhället. När kvinnan ligger på en klinik eller en förlossningsavdelning lät mig säga sju dagar och det kostar 300-500 kronor om dagen, så blir det ju en kostnad varierande mellan 2 000 och 3 500 kronor. Detta är säkerligen skäliga beräkningar.

I dagens läge ger samhället stöd till de personer som vill ha och får barn, och jag tycker det är ett glädjande gott stöd som ges. Samhället lämnar också stöd till dem som blir gravida men inte vill ha barn - där kan samhället medge abort osv. Det kostar också pengar. Men åt den kategori som önskar men inte kan få barn ger samhället inget stöd i samband med övertagandet av vårdnaden av ett barn. Samhället lämnar ett stöd senare i form av föräldrapenning, som jag har sagt, men när det gäller den kostnad som det innebär att över huvud taget kunna få ett barn i sin vård ger samhället i dagens läge inget stöd.

Mot denna bakgrund skulle jag alltså vilja fråga huruvida statsrådet Odhnoff vore benägen att på något sätt medverka till att hjälpa de personer som kanske inte har råd med dessa utgifter men som gärna vill ha ett barn, så att några ekonomiska hinder inte behöver läggas i vägen i sådana fall.

Statsrådet fru ODHNOFF:

Herr talman! Jag skulle först vilja säga till herr Henmark att jag tror att alla barn behöver omvårdnad, inte bara de som kommer från en annan miljö och ett annat klimat. Det gäller alltså att anlägga detta stora perspektiv på de här frågorna över huvud taget.

Vad sedan beträffar de frågor som närmast har att göra med förslagen till föräldraförsäkringen så har ju dessa behandlats av socialförsäkringsutskottet och kommer upp till behandling i kammaren inom kort. Vi kan knappast föregripa den diskussionen, men eftersom herr Henmark insisterar vill jag ändå påpeka att det är en väsentlig nyhet när det gäller ekonomiskt stöd till adoptivföräldrar att man nu enligt förslaget likställer dem med biologiska föräldrar i fråga om spädbarnen och dessutom ger 20 dagars ersättning vid adoption av äldre barn. Jag vill också erinra om att

förslaget i propositionen går tillbaka på ett enhälligt förslag från familjepolitiska kommittén.

Sedan tar herr Henmark upp kostnadsfrågorna, och det skall bara konstateras att de kostnadsuppgifter som herr Henmark för fram kostnader varierande från 3 000 till 8 000 kronor – stämmer väl med de uppgifter som jag har. Emellertid kan man inte utan vidare jämställa förlossningskostnader med transportkostnader. Vidare har väl de som beslutar sig för att adoptera ett utländskt barn i allmänhet övervägt saken under en längre tid och under den tiden inte behövt ha några utgifter för barnet. De har alltså haft en viss förberedelse tid att klara de kostnader som uppkommer i samband med själva adoptionsförfarandet.

Den svårighet som adoptivföräldrar ofta har påpekat har ju varit att det är besvärligt att ta sig igenom den krångliga administrativa labyrint som skapats av att olika länder ställer olika krav på adoptivföräldrarna. Där har vi varit inne på en väg som jag tror är riktig, när vi har försökt att fortlöpande förstärka socialstyrelsens möjlighet att ge service i adoptionsärenden.

Om det behövs ytterligare förbättringar i dessa avseenden, utöver vad som föreslagits och nu kommer att behandlas i riksdagen, så måste man överväga vilka åtgärder som skall prioriteras.

Herr HENMARK (fp):

Herr talman! Det är klart att det inte är riktigt att jämföra förlossningsvårdskostnader med transportkostnader, men när vi räknar med ekonomiska ting brukar vi här i riksdagen ofta säga: Vi vill gärna ha't, men var ska vi ta't? Och då tror jag att man kan säga att det finns skäl för att rent ekonomiskt underlätta för dem som av en eller annan anledning inte kan få barn, så att de inte hindras i denna rent naturliga drift, som vi människor har.

Jag tror att de åtgärder som är vidtagna – som statsrådet också har redovisat i sitt svar – för att man skall kunna ge information och hjälpa till med handledning när det gäller dessa saker är mycket värdefulla. Det finns också en del sammanslutningar som vid sidan om ämbetsverken har åtagit sig sådant informationsarbete. Jag har själv haft kontakt med något som heter Adoptionscentrum, som jag tror är väl insatt i dessa frågor och som gett en hel del uppgifter.

Men till slut kommer man till de ekonomiska förmånerna, och såvitt jag kunde höra av fru Odhnoffs svar är statsrådet tydligen inte beredd att överväga möjligheten att stödja människor när det gäller den rent ekonomiska påfrestningen på grund av transporter osv. för att få adoptivbarn till Sverige. Är denna uppfattning riktig?

Det är säkert många som frågar sig om man inte på något sätt skulle kunna få hjälp med dessa kostnader. Med de utgifter vi har, inte minst vår stora skattebörd, tror jag att det är mycket svårt för människor i alla inkomstlägen – och allra svårast för dem som har små inkomster – att samla ihop även ett litet kapital. Det är ändå ett litet kapital som behövs för att ombesörja en sådan här adoption, och det är många som har svårt att samla ihop det kapitalet. Därför skulle det vara ett utomordentligt stöd om människor kunde påräkna statsmakternas intresse för att hjälpa

Nr 77

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

till. Det skulle vara intressant att höra ännu en gång om statsrådet Odhnoff är helt negativ på den punkten.

Statsrådet fru ODHNOFF:

Herr talman! Efter vad jag hört från socialstyrelsen upplevs den här kostnaden i allmänhet inte som något avgörande hinder för adoption. Socialstyrelsen upplyser vidare att det skett en kraftig utjämning så att ansökningar numera kommer från de mest skiftande yrkes- och inkomst-kategorier. Samtidigt understryker man det som jag förde fram i mitt förra inlägg, nämligen att det är de administrativa svårigheterna som upplevs som störst.

I vad gäller ytterligare ekonomiskt stöd i det här sammanhanget kan man av herr Henmarks inlägg utläsa att han skulle kunna tänka sig att ställa ekonomisk hjälp i den här frågan mot en lägre prioritering av medel för förlossningsändamål. Det är naturligtvis folkpartiet obetaget att framlägga ett sådant förslag.

Herr HENMARK (fp):

Herr talman! Jag förstår inte alls den slutsats som statsrådet Odhnoff försökte dra i sitt senaste inlägg. Jag har över huvud taget inte ställt dessa kostnader i något slags prioriteringsordning till varandra. Det måste vara alldeles feluppfattat. Jag har aldrig någonsin velat och skulle inte på något sätt vilja minska stödet till de barnfamiljer som finns här hemma och till de nyfödda barnen här, utan frågan är om man dessutom kunde hjälpa dem som av någon anledning inte kan få egna barn att också få ett barn att vårda.

Herr MÖLLER (fp):

Herr talman! Jag skulle ändå vilja fråga statsrådet Odhnoff, efter den spännande debatt vi hört här, vilka *sakskäl* det kan finnas till att man inte kan gå utöver en tjugodagarsgräns när det gäller den tid som föräldrarna kan få vara hemma om ett adopterat barn, svenskt eller utländskt, är mer än 8 månader gammalt vid sin ankomst till familjen. Anser statsrådet Odhnoff att det i så fall räcker och är lämpligt att någon av föräldrarna i allmänhet är hemma endast 20 dagar vid adoptionen av dessa barn? För det måste väl finnas ett sakskäl när det gäller att ta hand om barnen, vilket är det centrala, till oviljan att sträcka sig utöver 20-dagarsperioden.

Jag ställer den frågan också med utgångspunkt i det faktum att socialassistenter och andra som brukar göra intervjuer och undersökningar av blivande föräldrar, innan dessa kan få adoptera t. ex. ett utländskt barn, brukar vara måna om att en av föräldrarna skall stanna hemma en längre tid. De ställer ofta, utan att ha formella krav, den viktiga frågan: Avser en av er att vara hemma och ta hand om barnet ett tag efter dess ankomst hit till Sverige och till er? Om man verkligen anser att det ligger någonting i den frågan – och det anser jag för egen del – kan ju 20 dagar inte vara en rimlig period. Eller är det så att socialassistenterna enligt statsrådet går fram efter en sakligt oriktig linje och att det skulle vara obehövt att vara hemma en rejäl tid efter adoptionen?

Jag frågar detta därför att debatten hittills inte givit något sakligt skäl

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

till 20-dagarsgränsen, och därför att det gör inte heller den proposition 1973:47 som nämns i interpellationssvaret. På s. 49 anges det bara att det här är fråga om en ny stödform, och med det skälet kunde man ju ha tagit till vilket dagantal som helst. Sedan skriver statsrådet endast att det "enligt min mening" bör vara 20 dagar.

Låt mig poängtera följande. Utgångsläget är inte lika när det gäller egenfödda barn här i landet och barn som adopteras. Då utgångsläget inte är detsamma blir förhållandena inte jämlika om inte reglerna i fråga om ekonomiskt stöd anpassas till verkligheten, som i dessa båda fall inte alls är densamma. Gränsen på åtta månader och annars bara 20 dagar – drabbar grymt och orättvist, då nästan alla utländska barn är äldre än åtta månader vid adoptionen.

Det gäller här inte heller barn som haft det särskilt lätt eller som haft ens en genomsnittlig barnatillvaro i utlandet. Utan oftast är det hittebarn som i spädd ålder känt av att de blivit lämnade av sina föräldrar, och det innebär enligt alla vetenskapliga undersökningar en oerhörd chock för dem. De har haft de mycket svårt, och så skall de nu omplanteras i en helt ny miljö. Margareta Ingelstam som varit ordförande i Adoptionscentrum säger i en innehållsrik intervju i Dagens Nyheter den 14 mars i år: "Barnet byter miljö, får nya referensramar, ett nytt språk och helt nya människor som det blir beroende av. Många barn har aldrig tidigare haft möjlighet att knyta emotionella kontakter. Andra barn flyttas från fosterhem till fosterhem. De söker i början trygghet hos alla vuxna. Så småningom får de starkare kontakt med en person – mamman eller pappan. De blir då väldigt bundna till den här enda personen. Så småningom kan man komma fram till en mera naturlig kontakt där barnet känner en naturlig trygghet. Men det här kan vara en lång och jobbig utveckling som inte går på tjugo dagar."

Det är också mot den bakgrunden jag ställer frågan: Vilka saksکیل finns det för denna gräns?

Statsrådet fru ODHNOFF:

Herr talman! Mitt svar till herr Möller måste bli detsamma som det jag alldeles nyss har givit herr Henmark och som herr Henmark respekterade, nämligen att vi inte kan föregripa riksdagens behandling av en proposition som kommer upp i kammaren om några dagar. Vi kan därför inte nu gå in på diskussion av detaljerna i förslaget. Det blir tid att diskutera just den här punkten i sitt sammanhang i samband med riksdagens debatt om föräldraförsäkringen.

Herr MÖLLER (fp):

Herr talman! När en interpellation besvaras så kort tid innan utskottsärendet kommer upp till behandling är det klart att man är glad för att statsrådet är här, så att det skulle kunna gå att få litet mera kött på benen än de få rader som finns i propositionen. Eftersom statsrådet Odhnoff själv hänvisade till den i sitt svar hade det varit angeläget, att vi hade kunnat få reda på något mera. Hela svaret går dessutom ut på att betona att man på alla sätt söker jämställa de här barnen, men vad herr Henmark och jag har velat påpeka att det *inte* kommer att råda någon

Nr 77

Onsdagen den
2 maj 1973

*Om åtgärder för att
underlätta adoption
av utländska barn*

faktisk jämlikhet. Det är väl bara att hoppas att vi kan få ett bättre och mera fullödigt svar av statsrådet själv i debatten om en vecka eller två — jag uppfattade hennes ord som en personlig hänvisning till det material som statsrådet då torde komma fram med.

Jag kan till slut konstatera att det finns en klar skiljelinje i vår syn på hur de adopterade barnen skall behandlas. Folkpartiet ansåg denna fråga vara så viktig att man i höstas till och med skrev in följande i det nya partiprogrammet, där med små barn menas barn under skolåldern: ”Adoption av små barn bör likställas med biologiskt föräldraskap och medföra samma rätt till föräldraskapspenning och till ledighet vid barnets ankomst till familjen.”

Överläggningen var härmed slutad.

§ 3 Föredrogs och hänvisades Kungl. Maj:ts proposition nr 127 till skatteutskottet.

§ 4 Föredrogs och hänvisades framställningarna nr 10 och 11 till konstitutionsutskottet.

§ 5 Föredrogs och hänvisades motionerna
nr 1962 och 1963 till civilutskottet,
nr 1964 till utbildningsutskottet,
nr 1965-1967 till skatteutskottet,
nr 1968 till jordbruksutskottet,
nr 1969 och 1970 till skatteutskottet,
nr 1971 till jordbruksutskottet samt
nr 1972-1974 till skatteutskottet.

§ 6 Föredrogs, men bordlades åter finansutskottets betänkanden nr 21 och 22, skatteutskottets betänkande nr 27, justitieutskottets betänkanden nr 17, 19 och 20, försvarsutskottets betänkanden nr 14 och 15, jordbruksutskottets betänkande nr 20 samt näringsutskottets betänkande nr 41.

§ 7 Föredrogs och bifölls interpellationsframställningen nr 85.

§ 8 Herr talmannen meddelade att på föredragningslistan för morgondagens sammanträde skulle justitieutskottets betänkande nr 20 uppföras närmast efter jordbruksutskottets betänkande nr 20.

§ 9 Herr talmannen meddelade att herr *Eriksson* i Bäckmora och herr *Werner* i Tyresö enligt till kammaren inkomna läkarintyg var sjukskrivna, herr *Eriksson* i Bäckmora ytterligare under tiden den 1 maj-30 juni och herr *Werner* i Tyresö under tiden den 2-27 maj.

Herr *Eriksson* i Bäckmora och herr *Werner* i Tyresö beviljades erforderliga ledigheter från riksdagsgörömlen.

§ 10 Anmälades och bordlades följande motioner:

Nr 1975 av herr *Bohman m. fl.*

Nr 1976 av herr *Bohman m. fl.*

Nr 1977 av herr *Hermansson m. fl.*

Nr 1978 av fru *Mogård*

avlämnade i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1973:115 med förslag till åtgärder för att bekämpa brottsligheten och förbättra den allmänna ordningen

Nr 77

Onsdagen den

2 maj 1973

§ 11 Meddelande ang. enkel fråga

Meddelades att följande enkla fråga denna dag framstälts, nämligen av

Nr 198 Herr *Henningsson* (s) till statsrådet fru Odhnoff om åtgärder mot felaktiga uppgifter i ansökan om familjebostadsbidrag:

Vilka åtgärder är statsrådet beredd vidta för att skärpa kontrollen i fråga om uppgifter som lämnas i samband med ansökan om familjebostadsbidrag och vad avser statsrådet vidta för åtgärder för att förenkla formerna för att återkräva bidrag som utbetalats på grundval av felaktiga uppgifter om förmögenhet eller inkomst?

§ 12 Kammaren åtskildes kl. 16.43.

In fidem

SUNE K. JOHANSSON

/Solveig Gemert